

คำนำ

เรื่องมหาเวสสันดรชาดก **เทศน์มหาชาติ ๑๓ กัณฑ์ ของดีจากคัมภีร์ใบลาน** ฉบับนี้ ผู้รวบรวม ได้ตรวจสอบกับฉบับอื่น ๆ ที่มีการจัดพิมพ์ขึ้นและพยายามเว้นวรรคตอนให้ถูกต้องตามฉันทลักษณ์ โดยยึด คัมภีร์ใบลาน ๑๓ ผูก มหาเวสสันดรชาดก ๑๓ กัณฑ์ ของพระวิสุทธิสัมโพธิ (เจี๋ย เขมโก ปธ.๙) วัดพระเชตุพน ที่ได้ตรวจทานไว้ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๑๒ เป็นหลัก คัมภีร์ใบลาน ๑๓ ผูก ได้นำต้นฉบับมาจากมหาชาติกลอน เทศน์ฉบับหอสมุดวชิรญาณ ซึ่งคณะกรรมการหอพระสมุดฯ จัดให้ชำระและรวบรวมขึ้นเมื่อ พ.ศ. ๒๕๖๒ นอกจากนี้ยังได้ตรวจสอบกับฉบับอื่น ๆ เช่น มหาเวสสันดรชาดก ฉบับจัดพิมพ์ขึ้นเพื่อเทิดพระเกียรติสมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระพรหมราชูปถัมภ์เมื่อ พ.ศ. ๒๕๓๘ ที่ได้ต้นฉบับมาจากหอสมุดวชิรญาณเช่นกัน นำมาเป็นต้นฉบับสำหรับตรวจทาน โดยได้รับความอนุเคราะห์จากสมาคมครุภาษาไทยแห่งประเทศไทย มี ดร.พัชรี ลิธิธูภา อุปนายกสมาคมครุภาษาไทยแห่งประเทศไทย ช่วยตรวจทานให้ทั้ง ๒ ฉบับ

การใช้คัมภีร์ใบลาน ๑๓ ผูก มหาเวสสันดรชาดก ๑๓ กัณฑ์ ของพระวิสุทธิสัมโพธิ (เจี๋ย เขมโก ปธ.๙) วัดพระเชตุพน เป็นหลักนั้น เนื่องจาก พระเทศน์มหาชาตินิยมใช้เทศน์กันมานานแล้วจนเป็นที่ยอมรับกันอย่างกว้างขวาง อีกประการหนึ่งผู้รวบรวมเองก็เป็นผู้มีประสบการณ์ตรงในการเทศน์มหาชาติมากกว่า ๓๐ ปี และได้ใช้คัมภีร์ใบลาน ๑๓ ผูก มหาเวสสันดรชาดก ๑๓ กัณฑ์ ของพระวิสุทธิสัมโพธิ (เจี๋ย เขมโก ปธ.๙) มาโดยตลอด ซึ่งถ้าเป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ ก็นับได้ว่าผู้รวบรวมลงพื้นที่จัดเก็บข้อมูลมายาวนานที่สุด โดยเฉพาะในช่วงเรียนปริญญาเอก ก็ลงพื้นที่ภาคสนามเก็บข้อมูลจากผู้รู้และนักเทศน์มหาชาติมาเป็นจำนวนมาก และยังสามารถถ่ายทอดให้ลูกศิษย์ที่มาฝากตัวหัดเทศน์มหาชาติ ได้เห็นสภาพปัญหาจากลูกลูกศิษย์แต่ละรูป ที่ต่างก็ถือหนังสือมหาเวสสันดรชาดกกันมาคนละเล่ม และแต่ละเล่มทั้งเนื้อหาและฉันทลักษณ์ก็แตกต่างกันไป

อนึ่ง เมื่อวันที่ ๒๑ - ๒๖ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๕๗ คณะสงฆ์กรุงเทพมหานคร ร่วมกับกรมการศาสนา กระทรวงวัฒนธรรม ได้จัดโครงการอบรมการเทศน์มหาชาติเวสสันดรชาดก ณ วัดสุวรณาราม ราชวรวิหาร เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร ผู้รวบรวมได้รับโอกาสเป็นหนึ่งในคณะพระวิทยากรรับผิดชอบดูแลภาพรวมของงานในโครงการ จึงได้สังเกตเห็นอย่างชัดเจนว่าสิ่งสำคัญที่ขาดหายไปในการปฏิบัติงานคือ เอกสารการฝึกอบรม หรือเอกสารการสอนที่เป็นกลางที่ได้ผ่านการตรวจสอบอย่างถูกต้องด้วยพระวิทยากรแต่ละรูปนั้น ต่างรูปต่างมา และต่างรูปต่างก็สอนในรูปแบบต่าง ๆ กันไป โดยไม่มีเอกสารการสอน ทำให้ผู้เข้ารับการอบรม ซึ่งมีจำนวนถึง ๙๙ รูป มีปัญหามากเกี่ยวกับเอกสารที่จะนำไปใช้ เป็นแบบอย่างการฝึกฝนเมื่อจบการอบรม ผู้รวบรวมจึงดำริที่จะตรวจชำระความถูกต้องของหนังสือเทศน์มหาชาติที่จะใช้เป็นแบบอย่างในการเทศน์ ดังนั้น ผู้รวบรวมจึงได้นำคัมภีร์ใบลาน ๑๓ ผูก มหาเวสสันดรชาดก ๑๓

กัณฑ์ ของพระวิสุทธิสัมโพธิ (เจี๋ย เขมโก ปธ.๙) วัดพระเชตุพน มาเป็นหลัก ในการตรวจสอบกับหนังสือเทศน์มหาชาติฉบับต่าง ๆ ที่พิมพ์เผยแพร่อยู่ในปัจจุบัน พร้อมทั้งฟังเสียงพระเทศน์มหาชาติจาก mp 3 เพื่อตรวจสอบไปด้วย ใช้เวลาตรวจสอบกว่า ๔ เดือน ได้เห็นความผิดพลาดคลาดเคลื่อนอยู่เป็นอันมาก จึงประสงค์จะจัดพิมพ์หนังสือเทศน์มหาชาติขึ้นใหม่ เพื่อใช้เป็นฐานข้อมูลที่ต้องการสำหรับนักเทศน์

ประการสำคัญ การที่ผู้รวบรวมคำนี้จะตรวจชำระและจัดพิมพ์หนังสือเทศน์มหาชาติขึ้นมาใหม่นี้สืบเนื่องมาจากผู้รวบรวมได้รับเชิญเป็นองค์ที่ปรึกษางานการศึกษา บันทึก และจัดเก็บองค์ความรู้จากมูลนิธิหอสมุดดนตรีพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๙ ทำให้ผู้รวบรวมได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนความรู้กับคณะกรรมการมูลนิธิหอสมุดดนตรีฯ ได้รับฟังข้อเสนอแนะเกี่ยวกับเรื่องคัมภีร์เทศน์มหาชาติที่มีความคลาดเคลื่อนอยู่มาก เช่น พระนักเทศน์มหาชาติว่าแหล่ไม่ตรงกับเนื้อเทศน์ที่มีในคัมภีร์ มีการตัดคำเติมคำเป็นจำนวนมาก ด้วยเหตุนี้ผู้รวบรวม จึงถือเป็นโอกาสที่จะตรวจชำระความถูกต้องของเนื้อหา ตลอดจนจะได้อสอบทานทั้งในด้านฉันทลักษณ์และวรรคตอนไปในคราวเดียวกัน

โอกาสนี้ผู้รวบรวมได้นำคำประกาศในแถลงการณ์ของคณะสงฆ์ เล่มที่ ๒๔ หน้า ๘๗๓ พ.ศ. ๒๕๗๖ ซึ่งมีเนื้อความเกี่ยวกับสภาพปัญหาของการเทศน์มหาชาตินำมาพิมพ์ไว้ให้ได้ศึกษาด้วย หวังว่าหนังสือเรื่องมหาเวสสันดรชาดก **เทศน์มหาชาติ ๑๓ กัณฑ์ ของดีจากคัมภีร์ใบลาน** เล่มนี้ คงจะเป็นประโยชน์แก่ศิษย์และผู้สนใจใคร่รู้เกี่ยวกับเรื่องเทศน์มหาชาติด้วย

พระครูพิมลธรรมภาณ (ดร. มานพ)

ผู้ช่วยเจ้าอาวาสวัดพระเชตุพน

